

Analiza gospodarskih kretanja u RH u 2019. godini

Uvodni dio (kretanje BDP-a i osnovni podaci)¹

Trend rasta bruto domaćeg proizvoda nastavljen je u 2019. godini i iznosio je 2,9%, odnosno bio je 0,2 postotna boda viši nego za 2018. Povećana dinamika rasta može se uočiti u svim aspektima ukupne potražnje, a rast je najviše ubrzan kod investicija u fiksni kapital te kod državne potrošnje. Ipak, na ukupan rast BDP-a pojedinačno najviše je utjecao rast osobne potrošnje, odnosno potrošnje stanovništva.

Prema podacima HGK, osnovni pokazatelji kretanja gospodarstva u 2019. su:

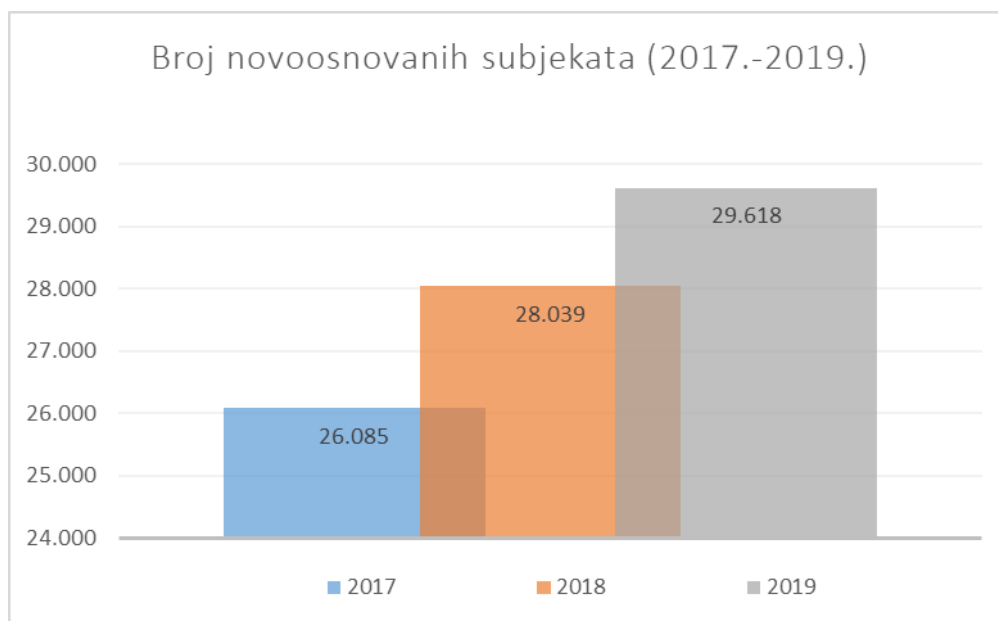
- za 2019. godinu zabilježeno je smanjenje *industrijske proizvodnje* u pet mjeseci
- *maloprodajni promet* nastavlja uzlazni trend (traje od rujna 2014.), a pad je zabilježen u samo jednom mjesecu (u svibnju 2019. godine ostvaren je godišnji pad od 1,9%)
- nastavak rasta *turističkih dolazaka i noćenja* (4,8% odnosno 1,8% u odnosu na 2018. godinu)
- nastavak silaznog trenda broja prevezenih putnika i roba te istodobno snažan rast građevinske aktivnosti (rast obujma građevinskih radova 8,3% u odnosu na prethodnu godinu)
- nastavljeno je daljnje usporenje inflacije

Alternativni pokazatelji kretanja gospodarstva

U 2019. godini zabilježen je nastavak pozitivnog trenda osnivanja novih subjekata. Tako je u 2019. godini osnovano 29.618 gospodarskih subjekata, što je povećanje od 982 subjekata u odnosu na 2018. godinu. Struktura subjekata osnovanih u 2019. godini pokazuje kako su najviše otvarani obrti te jednostavna društva s ograničenom odgovornošću (j.d.o.o.). Navedena 2 pravna oblika čine 75% ukupne strukture novoosnovanih subjekata u 2019. godini, a prosjek za prethodne 3 godine iznosi otprilike 70% ukupne strukture novoosnovanih subjekata.

Unutargodišnja dinamika osnivanja novih subjekata pokazuje kako je većina subjekata osnovana u prvoj polovici godine i to u travnju (kada je osnovano ukupno 3.212 subjekata). Ovaj podatak je vrlo važan jer su navedeni subjekti imali dovoljno vremena doprinijeti generiranju ukupnih prihoda i BDP-a ekonomije u 2019. te tako pridonijeti poboljšanju ukupnih pozitivnih trendova.

¹ <https://www.hgk.hr/documents/gospodarskakretanja010220www5e956aa7c92c3.pdf>

Izvor: fininfo.hr

Nasuprot osnivanju subjekata, važan je i podatak o brisanju postojećih subjekata. Veća dinamika brisanja od osnivanja novih subjekata smanjit će ukupnu bazu poslovnih subjekata sposobnih generirati poslovne prihode, radna mjesta te doprinos BDP-u. U 2019. godini obrisano je ukupno 19.318 subjekata. Navedeno predstavlja smanjenje broja brisanih subjekata u odnosu na 2018. godinu kada je obrisano ukupno 19.672 subjekata. U skladu s tim može se zaključiti kako je iz godine u godinu vidljiv trend smanjenja brisanja subjekata te istodoban uzlazni trend osnivanja novih subjekata.

Pored broja novoosnovanih i brisanih subjekata koji govore o tome koliko je velika baza subjekata koja doprinosi rastu BDP-a, važno je analizirati i kolika je proporcija zdravih i problematičnih subjekata u ukupnoj bazi. Pod problematične subjekte ubrajamo one koji su dužnici u postupku predstečajne nagodbe ili stečajni dužnici te ona poduzeća koja su na listi neisplatitelja plaća ili na listi poreznih dužnika.

Problematicni subjekti	2017.	2018.	2019.
Subjekti u stečaju (% udio)	6,50%	4,43%	3,69%
Subjekti u predstečaju (% udio)	0,13%	0,09%	0,08%
Neisplatitelji plaća (% udio)	2,96%	2,74%	3,35%
Porezni dužnici (% udio)	3,00%	2,44%	1,90%
Problematicni segment (% udio)	12,60%	9,70%	9,03%

Izvor: fininfo.hr

Iz priložene tablice vidljiv je aproksimirani problematični segment. U proteklom trogodišnjem razdoblju ukupan udio problematičnih subjekata smanjio se s gotovo 13% na svega 9%. Pozitivnom trendu smanjenja udjela problematičnih subjekata prvenstveno doprinosi smanjenje broja subjekata

s otvorenim stečajnim postupcima. Pored smanjenja subjekata koji su u stečaju, važno je napomenuti i da se značajno smanjuje broj subjekata koji se nalazi na listi poreznih dužnika. Iznimku u trendu pada problematičnih subjekata čine neisplativci plaća čiji udio raste za 0,6 postotnih poena za razdoblje 2019. godine u odnosu na 2018.

Kao dodatak analizi problematičnog segmenta vrijedi uključiti i trend blokada subjekata. Broj ulazaka u blokadu tijekom 2019. nije se značajno mijenjao u odnosu na 2018. S druge strane, broj izlazaka iz blokade u 2018. godini iznosio je 31.135, a u 2019. godini 28.967. Ovaj pad broja izlazaka iz blokade predstavlja negativnu pojavu u gospodarstvu jer se povećao ukupni broj blokiranih subjekata na kraju 2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine te stoga ukazuje na postojanje određenih problema u poslovanju.

Agregatna analiza poslovanja subjekata

Prilikom agregatne analize performansi poslovanja svih sektora gospodarstva, nužno je uzeti u obzir koji sektori najviše doprinose formiranju ukupnih prihoda ekonomije (svi sektori zajedno). U proteklom prošlogodišnjem razdoblju to su bili sljedeći sektori:

- Trgovina na veliko i malo, popravci motornih vozila, udio u ukupnim prihodima 34,44%
- Prerađivačka industrija, udio u ukupnim prihodima 23,50%
- Građevinarstvo, udio u ukupnim prihodima 7,61%

Navedena 3 sektora čine gotovo 66% ukupnih prihoda svih sektora. U nastavku je usporedba najvećih sektora s ostatkom ekonomije za trogodišnje razdoblje.

	Godina	Trgovina na malo i veliko; popravak motornih vozila i motocikala	Prerađivačka industrija	Građevinarstvo	Ostali sektori (kombinirano)
Ukupni prihodi	2017.	241.934.868.008	173.709.743.279	46.434.279.805	245.500.326.037
	2018.	257.876.625.378	181.734.063.559	53.746.833.505	261.891.140.424
	2019.	273.713.561.775	186.754.396.205	60.504.618.154	273.736.728.764
Prosječna neto marža	2017.	2,36%	0,81%	2,62%	3,67%
	2018.	2,20%	1,23%	2,26%	2,15%
	2019.	1,90%	2,61%	3,18%	2,42%
Prosječan ROE	2017.	12,47%	10,01%	15,61%	12,71%
	2018.	9,44%	9,62%	13,71%	11,75%
	2019.	8,80%	8,75%	19,00%	10,56%
Strategija financiranja	2017.	1,8	1,56	1,18	1,17
	2018.	1,57	1,3	1,16	1,37
	2019.	1,49	1,19	1,17	1,03
Udio zaposlenih %	2017.	20,87%	26,13%	8,87%	44,13%
	2018.	20,55%	25,75%	9,34%	44,36%
	2019.	20,45%	24,82%	9,85%	44,88%
Promjena broja zaposlenih %	2018./2017.	2,11%	2,18%	9,25%	4,22%
	2019./2018.	1,88%	-1,30%	7,99%	3,59%

Izvor: fininfo.hr

Ukoliko analiziramo profitabilnost sa stajališta prosječne ostvarene neto marže za 2019. *trgovina na malo i veliko* ostvaraje prosječnu nižu netu maržu u odnosu na ostale sektore te *građevinarstvo i prerađivačka industriju*.

Strategija financiranja promatra se kao omjer obveza (tuđeg kapitala) i vlastitog kapitala te otkriva koliko je pojedini sektor izložen riziku zastoja u plaćanju obveza te višim troškovima refinanciranja obveza. Iz tablice je jasno vidljivo kako promatrana 3 sektora koriste veći udio vanjskog kapitala nego li što to u prosjeku čine ostali sektori. Za 2019. godinu uočavamo kako *trgovina na malo i veliko* te *prerađivačka industrija* imaju blagi pad vrijednosti strategije financiranja, što upućuje na to da su se poduzetnici u tim sektorima manje oslanjali na vanjske izvore financiranja u odnosu na prethodne godine.

Iako poslovni prihodi imaju trend rasta, kako za promatrana 3 sektora, tako i za ostale sektore u prosjeku, vlasnici poduzeća zainteresirani su za povrat na svoj temeljni ulog. U tom smislu, korisno je usporediti profitabilnost za vlasnike promatrana 3 i ostalih sektora. U prošlogodišnjem razdoblju samo je *građevinarstvo* u prosjeku bilo profitabilnije za vlasnike od ostalih sektora. Tome u prilog ide i jačanje građevinske aktivnosti analizirane u publikaciji HGK. Osim što je građevinarstvo jedino u prosjeku bilo profitabilnije od ostalih sektora, ono je jedino imalo i pozitivan rast profitabilnosti za 2019. u odnosu na 2018.

Posljednji dio agregatne analize odnosi se na upošljavanje radne snage. Ono što se može iščitati iz tablice je da promatrana 3 sektora upošljavaju više od polovice radne snage konzistentno kroz sve tri godine promatranog razdoblja. Za 2019. godinu jedino je *prerađivačka industrija* imala negativnu promjenu u broju zaposlenih, dok su *trgovina na malo i veliko* i *građevinarstvo* zabilježile pozitivnu promjenu kao i ostali sektori.

Zaključci za gospodarska kretanja tijekom 2019.:

- BDP nastavlja rasti
- Nastavak snažnih turističkih trendova te osobne potrošnje, kao i smanjenje inflatornih pritisaka
- Ubrzanje aktivnosti u građevinskom sektoru
- Generalna ekspanzija i ohrabrenje građana na bavljenje poduzetničkim aktivnostima (nastavak rasta novoosnovanih te pad broja brisanih subjekata)
- Pozitivni trendovi glede smanjenja „nezdravog“ udjela ukupne baze poslovnih subjekata (subjekti u stečaju, predstečaju, neisplatelji plaća, porezni dužnici)
- Stabilnost te nastavak rasta 3 sektora (građevinarstvo, trgovina na veliko i malo, prerađivačka industrija) s najvećim doprinosom ukupnim prihodima gospodarstva

Autorica: Josipa Mandarić, Fininfo